

?TAK? Du??me Riski O?lc?e?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). ?TAK? Du??me Riski O?lc?e?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24018>

Özet

TAK? Dü?me Riski Ölçesi, Türkiye Cumhuriyeti **Sa?lık Bakanlı??** tarafından geli?tirilmiş, klinik ortamlarda yatan hastalarda dü?me riskini sistematik olarak de?erlendirmek üzere tasarlanmış bir araçtır. Ölçek, hasta dü?melerine neden olabilecek toplam 19 ayrı dü?me riski faktöründen oluşmaktadır. Bu ölçeğin geli?tirilmesi, hastanelerde hasta güvenliği standartlarının arttırılması ve önleyici hemşirelik girişimlerinin zamanında yapılması amacıyla tasarlanmıştır.

Ölçeğin psikometrik özelliklerinin de?erlendirilmesi V. K. Bar?? ve arkadaşları tarafından 2020 yılında yayımlanan bir çalışmada ile gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, ölçeğin iç tutarlılık ve geçerlik (duyarlılık ve özgüllük) düzeylerini incelemek ve bazı revizyonların gerekliliğine işaret etmiştir.

Anahtar Kelimeler

TAK? Dü?me Riski Ölçesi, dü?me riski, hasta güvenliği, hastane, psikometri, hemşirelik, risk de?erlendirmesi.

Yazarlar

V. K. Bar??, Feyda Seren ?ntepeler, S. ?leri, H. Rastgel.

Amaç

TAK? Dü?me Riski Ölçesi'nin temel amacı, hastanede yatan bireylerde potansiyel dü?me tehlikesini erkenden saptamak ve böylece yüksek riskli hastaları belirleyerek kişiselleştirilmiş önleyici bakım planları oluşturulmasını sağlamaktır. Ölçek, sağlık profesyonellerine dü?me vakalarının minimize etme çabalarında rehberlik eden standartları tanımlayan bir de?erlendirme protokolü sunmaktadır.

Yapı

Ölçek, hastaların dü?me olasılıklarını etkileyen 19 farklı klinik ve çevresel faktörü de?erlendiren bir yapıya sahiptir. Bu faktörler genellikle mobilite kısıtlılıkları, bilişsel bozukluklar, kullanılan ilaçlar ve geçmiş dü?me öyküsü gibi alanları kapsamaktadır. Ölçek, hastanın toplam risk puanını hesaplayarak dü?me risk düzeyini belirlemeyi amaçlar. Ölçeğin geli?tirme aşamasında, Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlı??'nın klinik deneyimleri ve literatür taraması esas alınmıştır.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik de?erlendirmesi, tan?sal test performans? metrikleri kullan?larak yap?lm??t?r. TAK? Dü?me Riski Ölçe?i'nin **duyarlılık de?eri** (hastalar? do?ru tespit etme oran?) oldukça yüksek olup .91 olarak hesaplanm??t?r. Ancak, **özgüllük de?eri** (dü?me riski olmayanlar? do?ru tespit etme oran?) nispeten dü?üktür ve .17 olarak saptanm??t?r. Bu durum, ölçe?in dü?me riski olan hastalar? kaç?rmamakta ba?arılı? oldu?unu, ancak dü?ük özgüllük nedeniyle yüksek oranda hatal? pozitif sonuçlar üretebilece?ini göstermektedir.

Pozitif öngörü de?eri (PV+) .36 ve negatif öngörü de?eri (PV-) ise .78 olarak belirlenmi?tir. Yap?lan ROC analizi sonucunda, E?ri Alt?nda Kalan Alan (AUC) de?eri .58 olarak hesaplanm??t?r ($p = .006$, %95 Güven Aralığı = .53 - .64). Bu sonuçlar, ölçe?in dü?me riski olan ve olmayan hastalar? ay?rt etme gücünün ortalaman?n biraz üzerinde oldu?unu, ancak klinik uygulamada dikkatli yorumlanmas? gerekti?ini ortaya koymaktadır.

Güvenirlik

TAK? Dü?me Riski Ölçe?i'nin iç tutarlılık güvenilirli?i, **Cronbach alpha katsay?s?** kullan?larak incelenmi?tir. Hesaplanan Cronbach alpha katsay?s? .46'dır. Bu de?er, kabul edilebilir güvenilirlik e?i?i olan .70'in oldukça alt?nda kalmaktadır ve ölçe?in maddeleri aras?nda zayıf bir iç tutarlılık bulundu?unu i?aret etmektedir.

Güvenirlik analizleri kapsam?nda ayrıca madde-toplam puan korelasyon analizi gerçekleştirilmi?tir. Bu analiz sonucunda, ölçekte yer alan 19 maddeden alt?s?n?n toplam puan ile istatistiksel olarak anlamlı bir korelasyona sahip olmadı?ı tespit edilmi?tir. Bu bulgu, bu alt? maddenin ölçe?in ölçtü?ü genel yapıyı temsil etmede yetersiz kaldı?ın ve ölçe?in güvenilirli?ini dü?ürdü?ünü göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yapısal geçerli?ini derinlemesine incelemek için kaynak materyalde detaylı bir faktör analizi (aç?mlayıcı veya do?rulamalı) sonuçlarına yer verilmemi?tir. Ancak, madde-toplam puan korelasyonlarının zayıf olması ve alt? maddenin toplam puanla anlamsız iliki göstermesi, ölçe?in beklenen tekil veya çoklu faktör yapılarının tam olarak desteklenmedi?ini dü?ündürmektedir. Bu durum, ölçe?in klinik kullanıma sunulmadan önce yapısal bile?enlerinin yeniden incelenmesini ve potansiyel olarak madde ç?karılması veya yeniden gruplandırılması yoluyla revize edilmesini gerekli kılmaktadır.

Araç

Test Type: Geli?tirme Ölçe?i (Development Scale)

Format: 19 Maddelik Risk Faktörü Kontrol Listesi. Derecelendirme formatı kaynakta açıkça belirtilmemiştir.

Language Available: Türkçe

Population Group: Hastanede yatan hastalar (Klinik Popülasyon)

Age Group: Belirtilmemiştir (Genellikle yetişkin ve yaşlı hastalar için geçerlidir)

Population Details: Dü?me riski de?erlendirmesi gereken, yatarak tedavi gören tüm hastalar.

Test Methodology: Hemşirelik veya tıp personeli tarafından hastanın durumu ve kayıtları temel alınarak uygulanan bir risk tarama aracıdır.

Anahtar Kelimeler

Hasta dü?meleri, duyarlılık ve özgüllük, Cronbach alpha, risk faktörleri, Sağlık Bakanlığı, klinik de?erlendirme.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: seydaseren@gmail.com (Sorumlu Yazar: Feyda Seren ?ntepeler)

Correspondence Address: Belirtilmemiştir.

?zinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, T.C. Sağlık Bakanlığı tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin psikometrik özelliklerinin de?erlendirildiği makale 2020 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin kullanımı ve izinleri için sorumlu yazar (Feyda Seren ?ntepeler) veya Sağlık Bakanlığı ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Baran, V. K., ?ntepeler, F. S., ?leri, S., & Rastgel, H. (2020). ?TAK? Dü?me Riski Ölçeği'nin psikometrik özelliklerinin de?erlendirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 13(4), 214-221.

Makalenin orijinal bağlantısı: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF dokümanı burada indirilebilir: [itaki-dusme-riski-olcegi-toad.pdf](#)

TAK Düme Riski Ölçesi Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek, hasta dümelerine neden olabilecek toplam 19 risk faktöründen oluşmaktadır. Orijinal kaynaktan ölçeğin 19 maddesinin tam metni paylaşılmamıştır.

ARABPSYCHOLOGY.COM